

Marta Kocjan-Barle

Izid Pravil in slovenski seminar z roko v roki

Izlazak Pravila i seminar slovenačkog jezika odjednom

Članak daje rezime 6-časovnog predavanja o novim pravopisnim pravilima, sa primerima i posebnim osvrtom na upotrebu velikog i malog slova, klasifikaciju reči i sintagmi prema poreklu, sastavljeno i rastavljeno pisanje reči i interpunkciju.

Autor uz članak daje i pregledne tabele za korišćenje u svakodnevnom radu, kao i izbor vežbi uz koje nisu data rešenja tako da se na njima mogu oprobati i oni koji nisu učestvovali na seminaru.

Do izida novega slovenskega pravopisa in uresničitve že dlje časa trajajoče zamisli o izpopolnjevanju znanstvenih, strokovnih in tehniških prevajalcev v slovenščini je prišlo hkrati, in to sredi aprila — malo načrtovano, malo po naključju. Ko sem se v Društvu znanstvenih in tehniških prevajalcev začela pogovarjati o vsebini predavanj, je še vse kazalo, da bo Pravopis v knjigarnah najpozneje februarja in si ga bodo slušatelji pred našim srečanjem lahko dodobra ogledali. Delo s korekturami se je zavleklo, tako da so Pravila izšla le nekaj dni pred predavanjem, slušatelji pa so jih dobili šele na kraju samem. Tako so bili delno prikrajšani za bolj sproščeno postavljanje vprašanj in razčiščevanje dvomov, ki bi se ob pregledovanju Pravil gotovo pojavili.

Ob pripravah na predavanje sem razmišljala predvsem o tem, kako najbolj pregledno in sistematično v kar se da kratkem času zgoščeno posredovati čim več informacij, prikazati novosti, soočiti stari in novi pravopis, hkrati pa — vsaj za ločila, ki jim je bilo namenjeno nekaj več časa — narediti razpredelnice, uporabne za praktične vaje po predavanju in za vsakdanjo rabo.

V šestih urah — kar za tako obsežno gradivo ni ne vem koliko — sem napravila kratek pregled slovenskih pravopisov: od prvega, Levčevega, iz leta 1899 prek naslednjih treh (1920, 1935, 1950) do predzadnjega, vsem dobro znane, iz leta 1962 in Načrta pravil za novi slovenski pravopis iz leta 1981. Posebej sem se dotaknila narave naših pravopisov, predvsem

zadnjih dveh oziroma treh (ne ukvarjajo se namreč samo s pravopisnimi vprašanji, ampak tudi s pravorečjem ter težjimi mesti iz oblikoslovja in besedotvorja).

Nujno se mi je zdelo opozoriti še na razlike med SP 1962, Načrtom pravil in Pravili ter posebej pregledati novosti v slednjih. Pri tem nisem mogla — če sem hotela, da se slušatelji čim bolj seznani s sistemom — mimo že znane v slovnici in pravopisu. Ravno tako se nisem mogla izogniti razlagi strokovnega izrazja, čeprav je, kot je zapisano v Spremni besedi, »pojmovno in poimenovalno bolj približano jezikovni zavesti srednje izobraženega uporabnika«, kot je bilo v Načrtu. To izrazje temelji na Slovenski slovnici Jožeta Toporišiča in sodobnem jezikoslovju; v Pravilih je razloženo v Slovarčku manj znanih jezikoslovnih izrazov.

Kar precej novosti si je bilo treba ogledati pri rabi velike in male začetnice. Tu naj omenim le nekatere. Ena takih je pisava večbesednih krajevnih imen. Vse sestavine naselbinskih imen (tj. imen mest, vasi, trgov in zaselkov) pišemo z veliko začetnico (Slovenj Gradec, Kranjska Gora), razen če je nepravna sestavina predlog ali samostalničnik vas, mesto, trg, selo (Črni Vrh nad Idrijo, Novo mesto, Stara Nova vas); nenaselbinska imena (tj. dele naselij in vsa druga) pa pišemo glede na to, ali je nepravna sestavina lastno (z veliko začetnico: Julijske Alpe) ali občno ime oziroma predlog (z malo začetnico: Jadransko morje). Po tem pravilu se določena, po obliki popolnoma enaka, nepravna sestavina piše z veliko, če gre za naselbinsko ime (Stražnji

Vrh), in z malo, če gre za nenaselbinsko ime (Stražnji vrh).

Posebej sem opozorila na razlikovanje med besedo ali besedno zvezo, ki lahko nastopa enkrat v vlogi lastnega imena in jo pišemo z veliko, drugič pa vrstnega poimenovanja in jo pišemo z malo začetnico (Luna je ime planeta, luna pa je del obdajajoče nas predmetnosti; Magistrat je ime stavbe v Ljubljani, magistrat je vrsta objekta; ipd.). Podobno je pridevnike na -ov/-ev, -in, tudi če so izpeljani iz lastnih imen, pomenijo pa vrstnost (imena rastlin: marijini laski; bolezn: parkinsonova bolezen; delov teleša: adamovo jabolko; tehničnih izdelkov: papinov lonec), priporočljivo pisati z malo začetnico, tako kot pišemo samostalniške občnoimenske izraze iz pridevnikov na -ov/-ev: tamovec, janževac ipd.

Tudi pri izrazih posebnega razmerja in spoštovanja nam Pravila puščajo prosto izbiro: tako lahko v pismih pišemo Ti ali ti, Vi ali vi; izbira velike začetnice je manj primerna le, kadar ogovarjamo kolektiv. Novost je pisanje sestavljenk tipa Neslovenec, pri katerih se velika začetnica z osnovne besede prenese na predpono ne-.

Na hitro smo pregledali razdelitev besed in besednih zvez po izvoru: domače, prevzete, poldomače/polprevzete (te dvoje se v širši rabi imenujejo tujke) in citatne. Prevzete se potem delijo — glede na to, ali so občna ali lastna imena — na izposojenke (garaža) in tujke (jazz) ter podomačena (Zevs) in polcitatna lastna imena (Shakespeare). Delitev temelji na stopnji poslovenjenja: izposojenke in podomačena imena so popolnoma poslovenjeni, tujke in polcitatna imena pa le delno, samo govorno in/ali oblikoslovno. Sicer pa občna imena načelno tudi pisno domačimo, lastna pa v glavnem takrat, kadar prihajajo k nam iz elatiničnih ali celo ideografskih pisav; tista iz latiničnih pisav pišemo z vsemi ločevalnimi znamenji in v izvirni obliki.

Služateljsem sem razložila, da za tako trd oreh, kakor je pisanje skupaj ali narazen (ali z vezajem) v Pravilih vendarle najdemo trdnejšo oporo: (ne)razdružljivost, (ne)zamenljivost, priredno (podredno) zloženost, dopolnitve, vzporednosti ipd. Še vedno pa se moramo sprijazniti z dejstvom, da je »pisanje skupaj ali narazen /je/ deloma kompromisno in nedosledno tudi

zaradi rabe in tujih vplivov«. Vendar nam Pravila priporočajo tudi take primere pisati po siceršnjih načelih (torej vikendhišica, minigolf, žiro-račun — tako kot druge podobne zloženke).

Zelo podrobno smo se ustavili pri rabi ločil. Tu ni veliko novega; novo je to, da je v primerjavi s SP 1962 veliko več informacij, da je problematika obravnavana zelo sistematično in natančno in da je podrobno določen zapis ločil, tj., ali jih pišemo ob črki s presledkom ali brez (nestično ali stično). Poleg tega so ločila obravnavana glede na skladienjsko (kadar nam zaznamujejo tonski potek, premore, vrste stavkov, povedi itd.) in neskladienjsko rabo (kadar nam zaznamujejo krajšave besed in besedila, vrstnost števnikov itd.). (Posebej je razčlenjena tudi slušna vrednost ločil, kar pa nas na predavanju ni posebej zanimalo.)

Tu naj omenim samo nekaj podrobnosti. Večjico spet lahko pišemo tudi pri pristavku, če je ta lastno ime (Največji slovenski pesnik, France Prešeren, se je rodil ...) in pri nedoločniškem polstavku, če nedoločnik lahko razvijemo v osebno glagolsko obliko (Imel je željo, postati zdravnik. = Imel je željo, da bi postal zdravnik.). Za pomišljaj in vezaj lahko rečem, da sta obravnavana s kar pretirano natančnostjo, tako da se razlike med vezajem in pomišljajem na posameznih mestih (v primeru Šmarje-Sap, to je dvojnem poimenovanju, pri katerem lahko oba dela sklanjamo) zabrišejo tudi samim pravopiscem, saj vezajni nestični pomišljaj (pravilo 389) in (daljši) nestični vezaj (431 in 852) postaneta isto. Podobne težave pri razlikovanju se bodo v rabi verjetno pokazale tudi pri pisanju pomišljaja oziroma vezaja med osebnim imenom in vzdevkom oziroma med prvotnim in privzetim priimkom: Karel Destovnik — Kajuh in Lovro Kuhar — Prežihov Voranc naj bi pisali z vezajnim nestičnim pomišljajem, Melito Pivec-Stele pa s stičnim vezajem (417, 418) ali stičnim pomišljajem (850) — tak je vsaj videti — oziroma vezajnim nestičnim pomišljajem, lahko tudi brez katerega koli od njih.

Teoretični del nam je uspelo zaokrožiti s praktičnimi vajami. Primere zanje sem izbrala nekaj v samih Pravilih, v glavnem pa v rokopisih za zadnjo številko Mostov.

Tu objavljam razpredelnice in izbor vaj, ki so jih slušatelji dobili kot gradivo.

KONČNA LOČILA (na koncu povedi)**PIKA (.)**

1. Na koncu samostojnih **pripovednih** povedi:

DA

Ime mi je Ivan.
Ne vem, zakaj sem tako žalosten.
(Glavni stavek je pripovedni.)

NE

Prišel je mimo — kaj misliš kdo?
(Ne dopušča je zadnji neodvisni stavek.)

2. Na koncu **velelnih** povedi, ki so čustveno neobarvane:

Odprite knjigo na strani 5.

NESKLADENJSKA RABA**DA**

1. Za **okrajšavami**: str. (= stran)
2. Za številkami: 60. leta (**vrstilni** štev.), Jožef II.
1. (prislovi tipa prvič)

NE

1. Za **glavnim** štev.: zvezek XI pri 75/75-ih letih
2. Ko bi morali staviti 2 piki:
Prišli so vsi: Jakob, Marija, Mojca itd.

VPRAŠAJ (?)

1. Na koncu samostojnih **vprašalnih** povedi in za podredjem, v katerem je **glavni st. vprašalni**:

DA

Kako ti je ime?
Ali ne vidiš, da nimam časa?
Kdo je rekel Vse teče?
(Končno ločilo citirane povedi izpuščamo.)

NE

Vprašal me je, kako mi je ime.
(Ne zahteva ga glavni stavek.)
Kdo je rekel: Vse teče.

(Citirana poved za dvopičjem ohranja svoje ločilo.)

2. Na koncu **prir. ali proste zveze st. iste povedi**, če je **zadnji neodv. st. vprašalni**:
Janez, kam greš?

NEKONČNO LOČILO

1. Za **vrinjeno vprašalno povedjo**:
Na gregorjevo — otec še veš? — se ptički ženili so, ...

KLICAJ (!)

1. Na koncu **čustveno obarvanih** povedi:

DA

Pavel, molči!

NE

Pavel, poglej 3. stran.
(Čustveno nepoudarjeno.)
Oče je rekel, da pojdi takoj domov.
(Ne zahteva ga glavni st.)
Zapoj mi vendar tole pesem: Gozdič je že zelen.
(Citirana poved za dvopičjem ohranja svoje ločilo.)
Recitirati je začel O Vrba.
(Končno ločilo citirane povedi izpuščamo.)

NEKONČNO LOČILO

1. Na koncu **čustveno obarvanih vrinjenih** povedi:
Včeraj — da bi ne bilo tega dne! — sem izgubil psa.
2. Za naslovnim **nagovorom** v pismih:
Spoštovani! Lepo se Vam zahvaljujem ...

TRI PIKE (...)**POMIŠLJAJ (—)**

1. (...) in (—) zaznamujeta **nedorečeno misel**:

Grobovi tulijo ...
Kaj pa —
(Pomišljajev je lahko tudi več.)

NEKONČA LOČILA (na koncu delov povedi)**VEJICA (,)**

1. Med enakovrednimi deli proste ali zložene povedi

DA

- nestavčni enakovredni deli:
Kupi mleko, kruh, sol...
Ne le ti, tudi tvoj brat naj pride.
- pristavčni deli:
Od mene, svojega prijatelja, tega ne pričakuješ.
- stavčni enakovredni deli:
Zdaj je tu, zdaj je tam.
Prosili so me, pa sem jim ustregel.
- med nestavčno-stavčnimi deli:
Pozimi, vendar tudi kadar je mraz, kurimo.

NE

- pred vezalnim in, pa, ter:
Kupi mleko in kruh.
- pred ločnim ali, oziroma, bodisi:
Ob sobotah hodi bodisi v kino bodisi v disko.
- pred drugim delom dvodelnih vezniških zvez
ne — ne, niti — niti, tako — kakor:
Ni ga ne v šoli ne doma.
(Ni ga ne v šoli, ne doma, ne na igrišču.
= Naštevamo.)
- pred posameznimi ponovljenimi izrazi (če v govoru niso ločeni s premorom):
Daj daj, povej že enkrat.
- med prirednimi stalnimi besednimi zvezami z izpuščenim veznikom in, ali:
Hočeš nočeš moraš na pot.
Na poti bo dva tri dni.

2. Med nadrednim in odvisnim stavkom (tudi ko je povedek/osebna glagolska oblika izpuščen/-a; to velja tudi za primerjalni odvisnik s kot, kakor ipd.)

DA

Dejal sem jim, da ga ni doma, in jih odslovil. Prej, ko še ni bilo ceste, smo hodili čez vrtove.

Kolikor bo dal on, toliko (bom dal) jaz.
Prišel je, sam ni vedel, zakaj (je prišel).
(Večkrat je to mogoče pisati tudi brez vejice.)
Raje je delal, kot govoril.

NE

- med dvema podrednima veznikoma:
Povej ji, da če ne bo prišla, ne bo mogla kositi.
- med prirednim in podrednim veznikom pred odvisnim vmesnim stavkom:
Pridem sam, in če bo le mogoče, prinesem plošče.
- med deli večbesednih veznikov (zato ker, kljub temu da, namesto da...):
Te juhe ne bom jedel, zato ker je preveč slana.
(Te juhe ne bom jedel zato, ker je preveč slana. = Poudarjamo.)
- pred kakor, kot, ko, če ne uvaja odvisnika z izraženo osebno glagolsko obliko:
Bolje je delati kot govoriti.
- pred členkom da:
Ti da tega ne veš?

3. Med polstavkom (njegovo jedro je lahko deležje, deležnik, pridevnik, samostalnik) in drugim delom povedi

DA

Gredoč iz šole, se je ustavil pri teti.
Kozarec, poln vode, se je znašel na mizi.
Imel je željo (,) postati zdravnik. (= Nedo-ločnik lahko razvijemo v osebno glagolsko obliko: Imel je željo, da bi postal ...)

NE

Iz moje vsega ponižanja polne mladosti se svetijo tiho tvoje oči.
(= Pridevniški polstavek je navadni, tj. levi prilastek.)
Ne moreš oditi kar tako. (= »Odit« je povedkovo določilo.)

4. Med izpostavkom ali dostavkom in drugim delom povedi

DA

- izpostavek:
Torej so ga, lisjaka zvitega, le ujeli!
- dostavek:
Prinesi mi sivi plašč, in rokavice.

5. Med pastavki (zvalniki in ogovori, medmeti, samostojni členki, izrazi, nastali iz stavkov, vrinjeni stavki) in drugim besedilom

DA

Najprej, zastava Slave!
O, mati! (= Če je premor.)
Seveda, tega ne tajim.
Skratka, uspeh je presegel vsa pričakovanja.
Daleč, ne vem kje, se je oglasil žvižg.

NE

Štrbunk je reklo. (= »Štrbunk« je stavčni člen — osebek.)
O mati! (= Če ni premora.)
Tega seveda ne tajim. (= V tem primeru ni stilnega poudarka.)

DVOPIČJE (:)

1. Pred besed. zvezo, ki pojasnjuje **že prej splošneje povedano**, zlasti pri **naštevaniu**:

Ukvarjal se je s tremi športi: smučanjem, plavanjem in drsanjem.

2. Po napovednem spremem stavku pred dobesečnim navedkom **v premem govoru**:

Ženska je vprašala:
»Kaj bi radi?«

3. Pred stavkom, s katerim **pojasnjujemo** drug stavek:

Ivan je kakor ura: nikoli ne bo zamudil.

 PODPIČJE (;)

Posamezne dele povedi loči krepkeje kot vejica in šibkeje kot pika, in sicer:

1. razmeroma samostojna stavka ali zvezi stavkov iste povedi (ki sta **miselno** vendarle **celota**):
Od življenja ne zahtevaj več, kot ti lahko da; to je edini način, da lahko ostanemo srečni.
2. sestavne dele zlasti **zapleteno zloženih priredij**, npr. protivnih, vzročnih ali sklepalnih:
Ali bi sprejel tudi moj odgovor, ne vem; vem pa, da ga nisem utegnil napisati.
3. različne **enorodne skupine naštevanega** v istem stavku:
Iz trgovine je prinesel: sladkor, mleko, sol; kremo, zobno pasto, milo ...

 POMIŠLJAJ (—)

1. Za **poudarjanje** kake besede ali misli v stavku ali pa nasprotja posameznih stavkov iste povedi (namesto vejice):
Glej, rojstvo — smrt, en pomišljaj je vmes.
2. Za pristavčno **pojasnilo**:
Le eno je potrebno — delo.
3. Za **zaznamovanje zveze osebkov in povedka** (ob izpuščenih glagolski obliki):
Mladost — norost.
4. Za zaznamovanje **spremenbe skladenjskega naklona**:
Deklica po strmi poti — kam?
5. **Med prirednima besedama**, kadar sta med seboj tesno povezani, in **med os. im. in vzdevkom oz. med prvotnim in privzetim priimkom** (t. i. vezajni nestični pomišljaj):
občina Ljubljana Vič — Rudnik
Karel Destovnik — Kajuh

NESKLADENJSKA RABA

1. **Namesto predloga do** (piše se stično na obeh straneh):
progra Ljubljana — Trst, odprto 8 — 12
(NE: odprto od 8 — 12)

TRI PIKE (...)

1. Za **premor** pri dodatnih pojasnitvah ali dopolnilih, t. i. dastavkih:
Roka gre sama ..., iz navade.
2. Za **spremembo skladienjskega naklona** v zloženih povedih:
Tebi se je pač lice privadilo ..., kako bi bila drugače tako mirno pustila!
(Pogostejše pomišljaj.)

DVODELNA LOČILA (na začetku in koncu povedi ali katerega njegovega dela)

OKLEPAJ, okrogli (/)/ ali poševni (/ /)

Loči:

1. **ponazoritve** povedanega:
Besede v tvojem spisu (kmal, tud, zdej) so pogovorne.
2. **variacije in dopolnitve** povedanega:
Deležniki (participi) so v ljudskem govoru zelo redki.
3. **vrinjene stavke ali dele** stavkov od preostalega dela povedi:
Janez (to je naš novi sodelavec) je danes zaskrbljen.
4. vsebinsko **drugorodne povedi** od drugih povedi:
Slovnica je razdeljena na več poglavij.
(Glej razpredelnico.)
5. **podatke o virih** od preostalega besedila:
Soneti nesreče so bili napisani leta 1832
(Kidrič, Prešeren, str. 173).

DVODELNI POMIŠLJAJ (—)

Loči:

vrinjene stavke ali dele stavkov od preostalega dela povedi:

Janez — to je naš novi sodelavec — je danes zaskrbljen.

(Lahko tudi vejici, redkeje tri pike.)

NAREKOVAJ: dvojni srednji (><) ali dvojni zgornji (" ") ali dvojni spodaj-zgoraj („ ")

Zaznamuje:

1. **dobesedni navedek** premega govora ali citiranega besedila:
»Kaj se me dotikaš?« je vzkliknil Jernej.
2. **poseben pomen položaj** ali **vrednost** posamezne besede ali besedne zveze:
Vsak »zakaj« ima svoj »zato«.
3. **naslov** podjetja ustanove umetnostnega dela kadar ga (zlasti na začetku povedi) brez narekovajev ne bi spoznali kot lastno ime:
»Tovarna tkanin« je zelo uspešno podjetje.
(NE: Najuspešnejše podjetje je Tovarna tkanin.)

ENOJNI NAREKOVAJ: enojni srednji (> <) ali enojni spodaj-zgoraj („ ')

Kadar je treba **med besedami v narekovajih** navajati kake druge besede z narekovaji:

»Čuješ živ-žav? To je ,živio' — zdaj sta rešina je mladi napil.«

NESKLADENJSKA RABA

Enojni zgornji (' ')

Za navajanje **pomena** kake besede ali besedne zveze v jezikoslovju filozofiji ...):

Tožilnik z nedoločnikom se v latinščini uporablja za glagoli dicendi 'rekanja' in sentiendi 'mišljenja'.

IZ MOSTOV*

Bila so mirna in manj mirna leta. Kakor se to na sploh »spodobi« za vsakršne vrste zgodovino ki jo delamo ljudje nekateri z izrazitejšimi ozko usmerjenimi interesi in hvala bogu drugi z mnogo širšim pogledom na določene stvari.

In tako je tedanji upravni odbor prevajalskega društva da bi ustregel zahtevam gospodarstvenikov naložil dvema ali trem članom naj v mestu Ljubljanskem s pomočjo znancev poiščejo večše poznavalce tujih jezikov ki bi bili pripravljeni prevajati v tuje jezike besedila s strokovno mišljeno je bilo tehnično vsebino

Društvo je zanimal položaj prevajalcev po podjetjih prvi člani so bili pretežno upokoenci ki so pred upokojitvijo opravljali druge poklice znali pa so govoriti in dobro pisati v tujih jezikih kjer je njihovo število nenehno naraščalo

Zahvaljujoč vse uspešnejšemu delovanju našega društva nam je končno uspelo kupiti celo lastne prostore na Petkovškovem nabrežju št 57 kamor bo sedež DZTPS preseljen maja 1990

Dvodnevni seminar smo si zamislili kot srečanje med dosedanjimi predavatelji za katere prevajalci že vedo kaj lahko pričakujejo od njih ter prof Duffon ki smo mu na seminarju namenili vodilno vlogo. Kako se je to obneslo bodo povedala mnenja iz intervjuja tu pa omenjamo le eno najbolj posrečenih. Do sedaj smo dobivali na seminarjih le slovnične drobce ki jih potrebujemo pri prevajanju in to na način ki nam je všeč in ga tudi razumemo. Šele sedaj vidimo kakšno strokovno izpopolnjevanje potrebujemo

Na koncu smo zaprosili za mnenje še prof Duffa ki je dejal: Ker je šla prevajalska specializacija na filozofskih fakultetah v shakespeareizacijo in ker obstaja tak izobraževalni sistem po katerem naj bi šli vsi za profesorje angleškega jezika nihče ne zna prevajati. To česar se naučijo poznajo Shakespeara in Milтона ni nikomur potrebno ne znajo pa prevajati

In ker smo prepričani da med njimi ni nikogar ki bi se ravnal po žal še vedno preveč razširjenem mnenju da se nam Slovencem pač ni treba učiti slovenščine saj je to naša materinščina in

smo se je že dovolj naučili v šoli razmišljamo o tem kako naj bi tudi mi prispevali da bi prevajalci kar najuspešneje širili svoje znanje o slovenskem jeziku. Slovenščina se namreč kot vsak jezik kot živ organizem nenehno razvija, spreminja in prilagaja potrebam življenja. Po drugi strani se razvija tudi jezikoslovje. Za mnoge še neznane zakonitosti ki veljajo v slovenščini je našlo razlage za mnoge stare zakonitosti pa nove boljše razlage

V letu 1990 praznuje naše Društvo 30-letnico zato smo za to rubriko izbrali prevajalca ki je naš član že 30 let in to zelo dejaven član na vseh področjih prevajanja in še na mnogih drugih. Pa naj o tem spregovori kar sam

Časi t i univerzalnih prevajalcev ki lahko pravilno strokovno prevajajo besedila zelo različnih strok od računalniške tehnike do medicine od družbenih ved do elektronike so minili

Področje kakovosti oziroma popolne kakovosti prinaša v praksi tudi za nas prevajalce novo terminologijo ki bi jo morali obvladati že po njeni definiciji o kateri govorimo v uvodnem delu le-ta ni več samo tehnična temveč gospodarska in družbena kategorija

Oseba ki skrbi za funkcijo kakovosti v podjetju, naj bi bila na hierarhični lestvici upravljanja na enaki ravni kot oseba ki odgovarja za proizvodnjo in naj bi bila od nje neodvisna

Sistem kakovosti mora biti organiziran tako da omogoča nadzorovanje vseh dejavnosti ki vplivajo na kakovost in sicer tehnologije oseb ki upravljajo s kakovostjo dinamike celotnega podjetja skupaj z vsemi dejavnostmi in storitvami ki so z njimi povezane

V jezikih ki jih poznamo in navadno uporabljamo v Evropi obstajajo t i eksonimi imena ki jih za topografske pojme uporabljajo v drugih deželah torej na tujem področju in v tujem jeziku in ki so v izreki prilagojena jeziku poimenovalcev

* Vaje — vstavite ustrezna ločila.

Ena glavnih težav pri tem je da nimamo opraviti s popolnim sistemom ki bi ga bilo mogoče zanesljivo uporabljati. To velja tako za eksonime kakor tudi za poimenovanja na večjezičnem področju.

Seveda je stvar tu malce drugačna. Toda v nemi s katero si danes prizadevamo uporabljati oznake ki jih uporabljajo v matični deželi in ali jih je le-ta sama izbrala se čuti tudi na sosednjih področjih uporabe imen in odpira vprašanje kako daleč lahko pri tem gremo. Tako je sicer Kitajska za ime Peking ki je v Evropi že od nekdaj običajno ime predlagala. Beijing toda nemški mediji tega predloga nekako nočejo sprejeti kjer pa to vseeno naredijo kot levo usmerjeni časopis Westberliner info dodajo pojasnilo. Hotel Capital novozgrajeni luksuzni hotel leži v središču Bejinga glavnega mesta Kitajske.

Ti vprašalniki so verjetno nastali tako da je nekdo ki ni vešč niti hrvaškega pisnega jezika niti nima dovolj smisla za formuliranje vprašanj napisal vprašalnik v hrvaškem jeziku nato pa so nevešči prevajalci če so sploh bili prevajalci besedilo skoraj dobesedno prevedli v angleški nemški francoski in italijanski jezik.

med katere štejemo

- a da zaupajo naloge strokovnega in znanstvenega prevajanja izključno kvalificiranim prevajalcem
- b da omogočajo svojim prevajalcem jezikovno usposabljanje v državah z govornega področja ki je enako delovnemu jeziku prevajalca
- c da omogočijo svojim prevajalcem spoznavanje osnovnih dejavnosti podjetja tehnološkega in tehničnega procesa ter organizacijske strukture podjetja

Gear clearances should be checked yearly to je oblika ki bi jo uporabil vsak prevajalec ki se ne spozna na panogo medtem ko se po kriteriju o slogu prevod glasi drugače tj Gears should be checked for clearances every year zato ker je v tej stroki takšna konstrukcija razumljiva takoj in uporabniku prevoda ni treba dvomiti o ničemer več.

V našem jeziku je npr veliko spornih izrazov in besednih zvez ki jih lahko najdemo v dnevnem tisku pa vendar nikomur ne pade na pamet da ne bi več prebiral tovrstnega tiska ne glede na to da slovnica in sladjna ne dovoljujeta takšne vrste nepismenosti.

O razslojevanju terminologije infekcijskih bolezni pri živalih v angleško srbohrvaških prevodih govori prispevek G Sekulović ki temelji na študiji 283 angleških izrazov za živalske nalezljive bolezni. Avtorica poudarja da mora prevajalec uporabiti prevodni ustreznik na enaki stopnji kot je uporabljen v izvirniku latinski in grški izvor besed termini prevzeti iz drugih živih jezikov domač izraz Pomemben prispevek temu področju bo angleško-srbohrvaški slovar ki bo izšel še to leto.

V zaglavju Iz teorije in prakse prevajanja K Kladi v prevodu S Batića govori o znanstvenem preučevanju ekvivalentnosti v prevodu saj je to po njegovem mnenju glavna kategorija ki loči teorijo prevajanja od primerjalnega jezikoslovja. Predstavlja več teorij ki se ukvarjajo s tem vprašanjem in jih popestri s primeri angleško madžarskih prevodov.

A Stojanović predstavlja delo R Manojevića Lingvistika i poetika prevođenja Naučna knjiga Beograd 1988 ki je sinteza avtorjevih dvajsetletnih raziskav na področju teorije in zgodovine prevajanja in kritike rusko srbohrvaških prevodov ter obsega poglavja o terminoloških in slovničnih vprašanjih prevajanja o prevajanju pesniške slike in o fonetsko ritmičnih težavah pri prevajanju.